

Є мова, є держава, є народ
Жовтоводський промисловий коледж ДНУ імені Олеса Гончара
Поправка Катерина Сергіївна, н.к. - Савенко О.Д.

*“Йди в тисячоліття, рідна мово.
До сердець і деш людських доходь...”*

Д.Білоус

Мета проведення наукової роботи: дослідити вагому роль Міжнародного конкурсу з української мови імені П. Яцика у державотворчому процесі та національному культурному житті України.

Актуальність досліджуваного питання: Сьогодні особливу увагу треба приділити болісній мовній ситуації, що склалася в нашій державі.

На мою думку, дуже актуальним сьогодні є проведення такого конкурсу, зважаючи на те, який вагомий внесок у поліпшення стану української мови, підняття її популярності серед молоді в Україні та за її межами.

У кожного народу є непорушні святині-Незалежність, а точніше, Самостійність Батьківщини, державність його Мови, Культура й Мораль. Усе це уособлює спосіб життя окремої нації.

Мова- чи не найголовніший державотворчий чинник.

Як зазначав видатний поет і глибокий знавець народного слова Максим Рильський:

*“ В народу кожне слово-це перлина.
Це праця, це натхнення, це людина. ”*

Цієї думки завжди дотримувався Петро Яцик.

Народився він у 1921 році, в селі Верхнє Синьовидне на Львівщині. Після Другої Світової війни, з табору переміщених осіб з Німеччини, прибув до Канади, де згодом досяг чималих успіхів у житловому будівництві. З кінця 50-х років почав направляти кошти на реалізацію різних наукових і культурних проектів діаспори. Став першим меценатом багатотомної “Енциклопедії українознавства”, яка видавалась у повоєнні роки. Профінансував видання англійською мовою “Історії України-Руси” М.Грушевського (15 млн.доларів.). Займався благодійністю.

Як і багато інших наших співвітчизників на чужині, своїм дороговказом патріот і меценат обтав *українську національну ідею*.

Коли П. Яцик вперше оприлюднив ідею проводити змагання з української мови й виплачувати юним переможцям грошові премії, вмиль з’явилися опоненти, які вважали, що матеріальна винагорода псуватиме дітей. На такі заяви П.Яцик відповідав, що в усьому світі знання дуже дорого коштують і преміями ми повинні показати, що теж цінуємо глибоке знання рідної мови та літератури. І він не помилився... Незважаючи на всі перешкоди, які спіткали конкурс, він вижив і став невід’ємною частиною національного культурного життя України. Шкода, що вже

після першого турніру Петра Яцика не стало, і він не в змозі бачити, які сходи дало зернятко його ідеї.

Мовний турнір зміг набрати чималої висоти завдяки підтримці таких діячів, як: Микола Жулинський, Василь Кремень, Ярослав Яцків. З легкої руки цих людей мовний марафон одержав статус міжнародного.

Згадуючи, скільки проблем зустрів на своєму шляху Міжнародний конкурс з української мови імені П. Яцика, дивуємось, як він взагалі не зник, не скорився волі байдужих до рідної мови. Після того, як з числа організаторів мовного марафону вийшла Освітня фундація Петра Яцика під керівництвом його доньки, основні витрати взяла на себе Ліга українських меценатів. При цьому величезна підтримка надходить від вітчизняних виробників, які справді складають гордість України. До них належать:

фармацевтична фірма “Дарниця”, АТ “Оболонь”, “Експрес-банк”, АТ “Ексімед” та інші. Вже декілька років фармфірма “Дарниця” на чолі з **Володимиром Загорієм** є головним меценатом конкурсу. Інформаційним партнером мовного марафону імені Петра Яцика є Українське радіо, яке щороку висвітлює всі подробиці перебігу конкурсу.

Співголовою координаційної ради конкурсу імені Петра Яцика є виконавчий директор Ліги українських меценатів- **Михайло Слабошницький**. У своїх інтерв'ю він наголошує:

«Дуже важливо, що довкола виконавчої дирекції Ліги згуртувався такий авторитетний громадський актив – Іван Драч, Борис Олійник, Микола Жулинський, Ярослав Яцків, Павло Мовчан, Василь Кремень-які підтверджують важливість і престижність марафону у вседержавному масштабі.»

Додаткові кошти на преміювання переможців надає благодійний фонд експрезидента України Леоніда Кучми.

Надзвичайно важливою є масовість турніру. Окрім України, участь приймають жителі десятків держав, де живуть українці. Завдяки постійному клопотанню національно свідомих українців мовний марафон продовжує крокувати Україною, набираючи все більших обертів.

Цього року конкурс відзначив свій десятирічний ювілей. Отже, свою головну функцію він виконує на 100 відсотків- **підносить престиж державної мови в українському суспільстві, незважаючи на всі політичні перепиті в нашій державі.**

Відкриття ювілейного X Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика відбулося у **Миколаєвському академічному українському театрі драми та музичної комедії**. Організаторами як завжди стали Ліга українських меценатів, а також Міністерство освіти і науки України.

Конкурс традиційно складався з трьох етапів:

- **перший** етап відбувся в загальноосвітніх навчальних закладах, у професійно-технічних училищах, коледжах.

- **другий** (районний) етап був проведений з 16 по 25 грудня у районних центрах і містах обласного підпорядкування серед студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації.
- **третій** етап (обласний) відбувся в Автономній Республіці Крим, обласних центрах, містах Києві та Севастополі з 12 по 20 січня 2010 року.

Ще в середині травня 2009 року в Укрінформі відбулася прес-конференція організаторів IX Міжнародного конкурсу з української мови імені П.Яцика **“Як порятувати конкурс?!”** Учасники прес-конференції мали на меті привернути увагу громадськості до проблем мовного змагання, а також знайти шляхи порятунку від державної бездіяльності. Свою промову на цьому заході виголошували Михайло Слабошпицький, Віктор Баранов і віце-президент Ліги українських меценатів-Михайло Ватуляк. Вони наголосили, що найважче проходив дев'ятий марафон, хоча перед його початком настроїв був надзвичайно пінесений, оскільки президент видав кілька указів про те, що на конкурс буде виділено кошти з Державного бюджету. Було навіть видано постанову Кабінету міністрів з цього приводу. Але все це було лише на папері...Конкурс провели на кошти меценатів, а гроші від уряду не надійшли й до цих пір. З Міністерства культури і туризму, яке обіцяло півмільйона гривень, надійшло повідомлення про надання лише десяти тисяч гривень. Але і їх досі немає...

Особливо болісним є те, що державні діячі навіть цей захід намагаються відкорегувати на свій лад. Але, коли з'являються нові люди, які претендують на роль координаторів,- з'являються нові проблеми.

В минулому році голова наглядової ради конкурсу і співголова журі вперше відмовився підписувати протоколи. Визначили переможців конкурсу-30% з них з Одеської області. Виявилось, що проводила обласний етап людина, яка не пройшла інструктажу, до того ж, хтось із чиновників певної структури поклопотався...Організатори конкурсу з цього приводу висловились так:

“Змінюватися можуть керівники держави, міністри, але ті, хто стояв біля витоків цієї справи, мають її продовжувати.”

У відповідь на всі висловлені докори та переживання заступник міністра освіти і науки України- **Павло Полянський**- виступив з такою промовою:

“ Міністерство розглядає цей конкурс як вкрай важливий захід у низці інших кроків щодо підвищення статусу державної мови не лише в навчально – виховному процесі системи освіти, а й у державі загалом. Зараз в бюджеті передбачені кошти на Міжнародний конкурс з української мови імені П.Яцика , й Міністерство має долучитися до проведення цього заходу.”

Дуже хочеться вірити, що всі ці слова не залишаться лише пустими обіцянками, що політики не забуватимуть слова з віршу Д. Білоуса:

***“ Ти наше диво калинове,
Кохана, материнська мова!...”***

Особисто я вперше дізналася про Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика, ще навчаючись у 8 класі Жовтоводської гуманітарної гімназії. Тоді вирішила взяти участь у цьому заході. Незважаючи на те, що головною для мене була не перемога, а участь, я здобула перше місце у міському турі.

Наступного року я знов перемогла на міському етапі мовного марафону, але в зв'язку з участю в іншому конкурсі я, на жаль, не потрапила на обласний тур. Вже навчаючись у Жовтоводському промисловому коледжі Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара я потрапила на регіональний тур цього марафону і здобула там друге місце, але це ніщо у порівнянні з тим, яке задоволення я отримала від спілкування зі своїми однодумцями, який досвід набула після участі у марафоні.

Дуже хотіла взяти участь у цьогорічному конкурсі, але на заваді стали погодні умови, в зв'язку з якими ми не мали змоги їхати до Кривого Рогу на регіональний етап. Впевнена, що цього разу марафон проходив так-само цікаво та незабутньо, як і в минулі роки. Адже, зважаючи на те, які талановиті люди і просто професіонали своєї справи входять до складу журі мовного турніру імені Петра Яцика, цей захід не може не викликати зацікавленості й поваги.

Я надзвичайно щаслива й горда тому, що в нас існує такий конкурс, який спонукає згадати про важливу роль рідної української мови, про її красу і велич, розмаїтість і співочість... Завдяки таким заходам ми розуміємо: яка все ж таки честь носити горде ім'я – **Українець**.

“Не можна завдати народу більшої шкоди, аніж забравши у нього його мову”, - писав німецький філософ XVIII ст. Емануїл Кант. Задумаймося ж: мова - це те, чим людина мислить. Вона ідентифікує народ і кожного з нас. Вона стає засобом нашого самовираження і розвитку.

1928 року в **Парижі** відбувся міжнародний конкурс. Лінгвісти мали визначити, яка з мов світу наймилозвучніша. Серед чотирьох переможниць наша рідна українська посіла третє місце, поступившись французькій та італійській і залишивши після себе мову фарсі.

Через шість років у Парижі знову відбувся повторний конкурс. І знову українська була названа третьою.

Тож хочу звернутись до тих, хто з насміханням ставиться до заходів, які підвищують авторитет української мови серед українців:

Як можна плюндрувати нашу мову, коли ми маємо пишатися нею?!

Сьогодні, коли українська мова потребує захисту і твердого державного сприяння, так важливо, щоб мову свого серця почув кожен українець. І якщо саме ми, заради прийдешніх поколінь, маємо допомогти їй зайняти своє повноправне місце у наших серцях, нашому спілкуванні, нашій пісні і нашій державі, то саме нам це й здійснювати.

*“ Відчую і голос, і подих зернини,
А в ній не згасає одвічне життя...
То слово моє, що з глибин України
Озвалось під серцем, як рідне дитя.”*

Наталя Земна

Своє ставлення до української мови я виразила у власному вірші:

Шануймо мову

Я переконуюсь щомиті: людиною нас робить мова !

Тож, кожному у цьому світі є наймилішим рідне слово.
У ньому радості й печалі, любов і віра, і надія.
У ньому – безкінечні далі, у ньому – доля племени.
О, мово материнська, рідна! В борні ти ворогів здолала.
Ти, мов фортеця непохитна, ще загартованіша стала.
В боях за свою рідну мову українців полягло чимало,
Ми піднімались знову й знову і порусичення здолали.
Чому ж сучасне покоління російську мову пропагує?
Хіба ж відбудеться країна, де рідне слово не шанують?
Без мови нація загине. Тож схаменіться, добрі люди,
Бо наша славна Україна знов Малоросією буде.
Вже досить інших вихваляти, себе любити нам потрібно,
Про мову, про культуру дбати, бо все це – наше, все це – рідне!

Я вважаю, що кожен свідомий громадянин України, який поважає свою Батьківщину, повинен так-само захоплюватися багатою історією українського народу і пам'ятати про роки боротьби нашої мови за право вільного й незалежного існування.

Дуже хочеться, аби у нашому вкрай заполітизованому суспільстві, зосередженому на правих і лівих, грішних і праведних, біло-синіх і помаранчевих, нарешті прокинувся здоровий глузд... Щоб наші політики повернулися до того, з чого повинні були розпочати свою політичну біографію – з розвитку державної мови та культури.

Бо, як казав Петро Яцик:

“Є мова - є ми і є наша держава!”

Тож цей конкурс - наш важливий шанс. Якби таких патріотичних заходів було в Україні більше, то процес національного будівництва в молодій державі йшов би значно швидше й інтенсивніше. Що наполегливіше ми підтримуватимемо цей проект, то більше реальних здобутків у національній справі матимемо.

Пам'ятаймо:

*Коли зника чиясь у світі мова,
зникає разом з нею і народ...*